

Про актуальність формування рухових компетенцій студентів вищих закладів освіти

Петренко Ю. І., Ашанін В. С.

Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна

Анотація. У статті розглянуто передумови формування рухових компетенцій студентів вищих закладів освіти. Виявлено проблемні моменти сучасної системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах освіти. Визначено основні завдання щодо формування рухових компетенцій студентської молоді.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, рухові компетенції.

Вступ. Сучасні умови життя диктують високі вимоги до біологічного, особистісного та професійного розвитку майбутніх фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці. Формування самостійної особистості, яка є інтелектуально й фізично розвиненою, володіє високим рівнем професійних знань, умінь, навичок та творчих здібностей є одним з ключових завдань сучасної системи вищої освіти (В. П. Андрущенко, В. І. Бондар, В. Г. Кремінь, Л. П. Сущенко та ін.).

Поряд з тим, його реалізація неможлива без спрямованого підвищення фізичної й розумової працездатності, зміцнення здоров'я студентів за допомогою раціонально організованої рухової активності в умовах навчання у вищому закладі освіти (Г. П. Грибан, О. Г. Гладошук, О. В. Тимошенко та ін.).

Студенти все більше часу проводять за комп'ютером та різноманітними мобільними пристроями, що не може не вплинути на їх здоров'я внаслідок негативного впливу таких факторів як шум, специфічні умови роботи органів зору, гіподинамія, інформаційне навантаження, стрес. Водночас багато авторів вказують на необхідність профілактичних заходів під час роботи з комп'ютерними пристроями.

Мета дослідження: з'ясувати сучасний стан теорії і практики організації формування рухових компетенцій студентів у вищих закладах освіти.

Предмет дослідження: організаційно-методичні основи, форми і методи формування рухових компетенцій студентів у процесі фізичного виховання у вищих закладах освіти.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан і проблеми формування рухових компетенцій студентів у процесі фізичного виховання у вищих закладах освіти.
2. Визначити основні завдання для формування рухових компетенцій студентів.

Матеріали і методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження.

Результати дослідження та їх обговорення. Незважаючи на значну кількість робіт В. А. Бауера, М. В. Муліна, Р. В. Лавашова, В. В. Сисоєва та ін., присвячених формуванню звички та потреби до самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів, підготовці молоді до фізичного самовдосконалення, організації самостійної роботи студентів у процесі фізичного виховання у вищих закладах освіти [3], досліджень, що торкаються особливостей формування рухових компетенцій недостатньо.

Індивідуалізацією навчального процесу з фізичного виховання у вищих закладах освіти з урахуванням психофізіологічних можливостей студентів займалися О.В. Церковна, Л.М. Барибіна та ін., формуванню мотивації до спеціально організованої рухової активності старшокласників – В.М. Лисяк, Є.О. Федоренко та ін. Все більш з'являється досліджень вчених, які звертають увагу на мотивацію до занять різними видами спорту, сучасними формами організації фізичного виховання у вищих закладах освіти та спеціалізованих клубах (О.В. Соколова, С.В. Синиця, С.В. Королінська).

Теоретичний аналіз науково-методичної літератури показав, що для поліпшення результатів формування рухових компетенцій, підвищенні рівня розвитку психофізичних якостей студентської молоді, необхідні принципово нові підходи, методи і технології, які повинні відповідати індивідуальним особливостям, сприяти максимально ефективній реалізації їх інтересів, схильностей та здібностей [2].

Протягом життя цілого покоління різко зросла інтенсифікація розумової праці на тлі зниження рівня рухової активності, що в свою чергу призвело до неузгодженості інтелектуальних і психофізичних потенцій людського організму.

Тенденція до погіршення здоров'я молоді, зниження рівня їх рухових компетенцій спостерігається майже скрізь. Однією з причин такого стану є те, що основна маса студентів не займається фізичною культурою і спортом ніде, крім занять у вищих навчальних закладах, де навчаються, що явно недостатньо для виконання необхідної

добової рухової активності. Необхідно збільшити рухову активність студентів, щоб припинити процес розвитку гіподинамії і усунути багато причин хвороб. При цьому необхідно створити умови для задоволення біологічної потреби студентської молоді в руховій активності, для досягнення високого рівня фізичної підготовки, а також формування стійкої мотивації на здоровий спосіб життя [5].

Використання традиційних підходів до організації занять з фізичного виховання в даний час не має належного впливу на прагнення студентів до фізичної активності, занять спортом і постійного самовдосконалення.

Більшість дослідників переконані, що масова комп'ютеризація ВЗО формує доцільність роботи в цьому напрямку, для чого необхідні: глибокі і різнобічні дослідження навчального процесу з дисципліни «Фізичне виховання» з урахуванням цілеспрямованості і ефективності впровадження інформаційних технологій; детальна розробка конкретних методик і створення принципово нової моделі всього процесу навчання фізичного виховання [4].

В сьогоденних умовах тенденції розвитку освіти припускають перехід управління процесом навчання на новий технологічний рівень, що передбачає використання інформаційних технологій, та є неодмінною умовою підвищення якості освіти [1,6].

Таким чином, актуальною проблемою сьогодні є оптимізація формування рухових компетенцій студентського контингенту з використанням різних форм та методів організації навчального процесу з фізичного виховання.

Рухові компетенції повинні бути валеологічно зорієнтованими, тобто такими, які дотримуються оздоровчого принципу в організації та проведенні занять з фізичної культури. Основні завдання формування рухових компетенцій студентської молоді в даному контексті полягають у тому, щоб:

- надати студентам знання і сформувати мотивації дотримання здорового способу життя;
- сформувати стійку звичку до щоденних занять фізичними вправами, використовуючи різні раціональні форми;
- проводити систематичні фізичні тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю;
- інформувати студентів про головні цінності фізичної культури і спорту;
- здійснювати діагностику і корекцію формування рухових компетенцій студентів у процесі фізичного виховання у вищих закладах освіти.

Висновки:

1. Рухова компетенція студентів полягає в сформованості у студентів теоретич-

них знань та практичних умінь, спрямованих на гармонізацію фізичної і розумової діяльності, що дозволяє в сукупності цілеспрямовано і інтегративно формувати у молоді здоровий спосіб життя як базової складової безпеки здоров'я студентів і продуктивного навчання у вищих закладах освіти.

2. Підвищення мотивації студентів до формування рухових компетенцій багато в чому залежить від форми і змісту навчальних занять з фізичного виховання, а також використання популярних видів рухової активності і інформаційних технологій.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку сучасних форм комплексного розвитку рухових компетенцій студентів вищих закладів освіти з використанням інформаційних технологій.

Список використаної літератури.

1. Ашанин, В.С., Романенко, В.В. (2015), «Использование компьютерных технологий при оценке сенсомоторных реакций в единоборствах», *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 4(48), С. 15-18.
2. Григорьев, А.Ю., Пономарев В.В. (2011), *Формирование двигательной компетенции студентов в процессе физического воспитания в вузе*, Красноярск: СибГТУ.
3. Матвієнко, М.І. (2017), *Формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів педагогічних університетів*: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)», Київ, 24 с.
4. Ольховый, О.М., Темченко, В.А., Петренко, Ю.М. (2015), «Влияние информационно-коммуникационных технологий на вовлеченность студентов в спортивно-ориентированное физическое воспитание», *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 4(48), С. 70-73.
5. Тимошенко, В.В., Бобылева, Я.В. (2013), «Оптимизация процесса физического воспитания в высшем учебном заведении (ВУЗ) с использованием спортивно-ориентированных технологий», *Молодой ученый*, №12, С. 531-533.
6. Філенко, Л.В., Филенко, И.Ю., Петренко, Ю.И., Петренко, Ю.М. (2015), «Информационные технологии при подготовке студентов вузов физической культуры», *Здоровье человека, теория и методика физической культуры и спорта: материалы Международной научно-практической конференции*, Барнаул, С. 159-167.